

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ
ЗАСАДИ НЕПЕРЕВІВНОЇ
МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

РОЛЬ ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	
Сотська Галина Іванівна - аспірант відділу мистецької освіти Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України (м. Київ).....	37
АНГЛІЙСЬКЕ МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Шевченко Олена Миколаївна - аспірант відділу мистецької освіти Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України (м. Київ).....	39
МИСТЕЦТВО У ЗМІСТІ НАВЧАННЯ КОЛЕГУМІВ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ СЕРЕДИНИ XVIII - ПОЧ. XIX СТ.	
Ткаченко Олена Миколаївна - аспірант Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (м. Переяслав - Хмельницький).....	41
ІМІДЖ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА МИСТЕЦЬКОГО НАПРЯМУ	
Джеджера Клавдія Віталіївна - старший викладач Рівненського державного гуманітарного університету (м. Рівне).....	43
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБОМ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА	
Сироткіна Жанна Єрофіївна - аспірант Ізмаїльського державного гуманітарного університету (м. Ізмаїл).....	45
ОСОБИСТІТЬ І УМОВИ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ	
Сирота Зоя Миколаївна - викладач кафедри музики і хореографії Уманського державного педагогічного університету імені П.Тичини (м. Умань).....	47
МИСТЕЦТВО ХОРЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ	
Благова Тетяна Олександрівна - асистент кафедри хореографії Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (м. Полтава).....	49
АКТУАЛІЗАЦІЯ ПСИХОГІГІЄНИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Євстігнєєва Наталія Іванівна - асистент кафедри музики і культурології Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (м. Полтава).....	50
ВПЛИВ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА НА РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	
Буць Наталія Миколаївна - аспірант Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (м. Полтава).....	52

Відсутність навчальних програм деяких мистецьких дисциплін, давало широкий простір для творчості прогресивних педагогів того часу: Ф.Прокоповича, Г.Скороди, А.Козачковського, І.Максимовича.

Щодо образотворчого мистецтва, то лише у 1768 році при Харківському колегіумі у «Прибавочних класах» започаткованих Харківським губернатором С.О.Щербиніним, з'явилася перша школа малювання, живопису і архітектури.

До змісту навчання колегіумів входили такі мистецькі дисципліни як поетика та риторика, які відносились до старших класів, де самою головною наукою була поетика. Ці курси, які писалися і викладалися латинською мовою, давали студентам не тільки необхідні навички у написанні віршів, промов, драм, але й необхідні знання з мистецтва поезії, літератури в цілому, а також теорії красномовства.

Головною спільною рисою, що об'єднувала колегіуми було їх величезне значення у збереженні духовності та культури українського народу, яку вони мали, навіть у тяжкий період в історії українських земель.

Отже, аналіз літературних джерел та історико - педагогічних досліджень переконує в тому, що існування мистецтва у змісті навчання колегіумів Лівобережної України середини XVIII - поч. XIX ст. сприяло розвитку освіти і процесу національно - культурного відродження, а також становленню моральності, духовності, внутрішньої культури і гармонії особистості.

Клавдія Джеджера,

старший викладач Рівненського державного гуманітарного університету (м. Рівне)

ІМІДЖ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА МИСТЕЦЬКОГО НАПРЯМУ

Серед численних завдань професійної підготовки майбутніх спеціалістів мистецьких спеціальностей важливе місце належить проблемі формування культури спілкування, що набуває особливої актуальності у сучасних умовах інтенсифікації комунікативних контактів і, водночас, констатації незадовільного стану суспільної комунікативної культури. На виключне значення цього освітнього орієнтиру вказувала О. Рудницька, яка інтегрувала сутність мистецької освіти у формулу: «...через кваліфіковане спілкування до повноцінного розвитку особистості».

Подібної позиції дотримується Л. Столович, за переконаннями якого мистецька діяльність є низкою послідовних актів складного діалогу митця зі світом та з самим собою, художнього твору з тим, хто його сприймає, реципієнтів художніх творів між собою. Мистецтво, таким чином, слугує школою спілкування, засобом формування культури останнього.

Питання про формування культури спілкування у вищому навчальному закладі не є новим і слугує предметом різносторонніх наукових досліджень (О. Даниленко, Т. Іванова, М. Ісаєнко, В. Каплинський, К. Климова, В. Кудрявцева, Л. Лучкіна, С. Макарєнко, А. Москаленко, Л. Нечаєва, І. Тимченко, О. Уваркіна, Г. Чайка, Т. Чмут, О. Яковліва та ін.). Однак, з часом в ньому відкриваються нові сторони і грані, які вимагають додаткових пошуків та практичних впроваджень. До їх числа, на наш погляд, належить змістовно-формальний аспект культури спілкування, який називають іміджем.

Підготовка студентів до його створення набуває особливої ваги у контексті забезпечення конкурентноспроможності майбутніх спеціалістів на ринку праці. Адже, як слушно зазначає Ф. Девіс: «На сучасному ринку професій з його духом суперництва і непередбачуваністю просто бути майстром своєї справи ще недостатньо; важливо, щоб про ваші здібності дізнались інші».

Однак, аналіз навчальних планів і практики вищих навчальних закладів дає підстави стверджувати, що завдання формування іміджу або вирішується переважно частково (як вдосконалення пантоміміки, жестів, стратегій і тактик поведінки тощо), або залишається поза увагою педагогів, вважається особистою справою студента.

Водночас, нами встановлено достатньо поверхове розуміння іміджу у самих студентів, більшість з яких представляє це явище як сукупність зовнішніх ознак, що забезпечують привабливість людини. При цьому певна частина студентської молоді вважає, що імідж потрібний тільки видатним діячам у сферах політики, шоу-бізнесу тощо (7% опитуваних студентів), а дехто з майбутніх митців заперечують необхідність самопрезентації (6,5% опитуваних студентів). Ті ж молоді люди, які сприймають імідж складовою свого професійного становлення, не мають достатніх вихідних даних для його формування і використовують для цього приблизні, часто хибні уявлення.

Звісно, процес побудови іміджу неможливо регламентувати чіткими правилами і настановами. Це завжди мистецтво, пов'язане, насамперед, зі знанням світу, свого Я, умінням пізнати іншу людину і сприйняти вимоги ситуації. Проте, здійснені теоретичні дослідження у цій сфері доводять, що існують як загальні закономірності, так і окремі технології іміджетворення, які будуються на розумінні сутності іміджу, встановлення його феноменологічних, функціональних, процесуальних, структурних та ін. ознак.

В результаті здійсненого аналізу праць з іміджології ми дійшли висновку, що імідж у його вузькому значенні (особистісний імідж) - це, з одного боку, символічний образ людини, представлений іншим через систему репрезентаційних сигналів, що будується на основі прогнозування результатів репрезентації залежно від поставлених задач та зіставлення особистих потреб з вимогами масової свідомості, з іншої - це сукупність соціально сприйнятливих реакцій людини у конкретних умовах соціального оточення, сутність яких полягає у поєднанні внутрішньої культури і зовнішньої поведінки особистості, а провідною функцією іміджу є забезпечення процесу підбору і подачі необхідної у конкретній ситуації спілкування інформації з метою реалізації прогнозованої реакції співрозмовника.

Таким чином, педагогічний зміст розв'язання проблеми бачиться в ознайомленні студентів з сутністю іміджу, оволодінні такою системою знань, умінь і навичок, яка б дозволяла адекватно сприймати себе та інших людей, аналізувати ситуацію спілкування з ними, обирати ті необхідні способи, засоби і форми поведінки, що не суперечать моральним нормам, естетичним канонам та етикетним приписам.

Реалізація окреслених завдань, на нашу думку, має спиратись на декілька основних виховних орієнтирів. Серед них ми виокремлюємо головний орієнтир, який, на перший погляд, лише опосередковано пов'язаний з іміджем - це формування особистісної культури у її духовному вимірі. Цим забезпечуються засади компетентності (професіоналізму і моральності) у створенні іміджу. Адже, як слушно підкрес-

лює М. Піщулін: «Не забезпечена професіоналізмом моральність, тим більше аморальний професіоналізм, гіпертрофують крайнощі - добре безсилля і злу силу, підміняють за правом сили перше другим» .

Така постановка питання не є випадковою. Як свідчить історія людського суспільства, інструментарій іміджетворення може стати в руках маніпулятора могутньою зброєю, спрямованою як проти окремої людини, так і проти великих суспільних спільнот. Історії відомі переконливі приклади успішної дії на людей аморально спрямованого іміджу його вождів, лідерів, більш або менш впливових людей.

До числа інших орієнтовних аспектів вирішення проблеми можуть бути віднесені: вивчення психології людини, інструментальне забезпечення іміджетворення, оволодіння способами і засобами застосування іміджевого інструментарію у напрямках побудови тілесного іміджу, конструювання зовнішнього вигляду, вдосконалення системи вокалізації і мовлення, опрацювання прийомів поведінки перед окремими співрозмовниками і групами людей, засвоєння принципів оформлення навколишнього простору.

Зазначені завдання можуть бути вирішені за допомогою викладання традиційних дисциплін (етики, психології, педагогіки, зокрема педагогічної майстерності та ін.), впровадження спеціальних курсів, наприклад, етики і психології спілкування, етики ділового спілкування, професійної етики тощо використання інтерактивних методик викладання, забезпечення відповідного сучасним досягненням змістовного наповнення навчально-виховного процесу. Зокрема, досвід застосування автором спеціальних курсів дозволяє підтвердити їх результативність та перспективність для подальшого розвитку у змістовному та технологічному аспектах.

Як бачимо, підготовка майбутніх спеціалістів до створення іміджу набуває актуальності відповідно до вимог ринку праці і потребує неодмінного включення у модель майбутнього спеціаліста будь-якого напрямку.

Жанна Сироткіна,

аспірант Ізмаїльського державного
гуманітарного університету (м. Ізмаїл)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБОМ ВЗАЄМОДІЇ РІЗНИХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА

Аналіз філософської, психолого - педагогічної літератури та нормативних джерел дає можливість розглянути проблему підготовки висококваліфікованих учителів в ракурсі культурологічного, гуманістичного підходів до розробки національної системи підготовки педагогічних кадрів.

Осмислення наукових засад проблеми формування професійних умінь майбутніх учителів початкових класів та урахування сучасних поліхудожніх, інтегративних тенденцій дозволяє стверджувати, що одним із найдієвіших засобів її розв'язання є взаємодія різних видів мистецтва.

Проте, аналіз вузівської практики та посилання на дослідження науковців дають підстави констатувати, що простежується відсутність системи, безпосередньо спрямованої на формування професійних умінь майбутніх учителів початкових класів засобом взаємодії різних видів мистецтва.